Published and distributed under permit (No. 781) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXIX. ЧИСЛО 78. ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., ПОНЕДІЛОК, 4-го ЦВІТНЯ, 1921.

VOL. XXIX. No. 78. JERSEY CITY, N. J., MONDAY, APRIL 4, 1921. THREE CENTS

Америка не скасує аліянтських довгів.

КАБІНЕТ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ПОСТАНОВИВ, ЩО ДОВГИ АЛІЯНТІВ АМЕРИКАНСЬКОМУ УРЯДОВИ, ЯКІ ВИНОСЯТЬ 10½ БІЛІОНА ДОЛЯРІВ, ОСТАЮТЬСЯ ВСИЛІ.

ВАШИНҐТОН, Д. К. 1. цвітня. — На нинішньому засіданю кабінету Злучених Держав постановлено, що аліянтські держави мають звернути Америці позичені в часі війни гроші разом з процентом.

Довги аліянтів американському урядови виносять майже 10 біліонів (міліардів) долярів, а проценту досі вже наросло 1 біліон долярів.

Довги аліянтів так представляються:

Англія	$4,210,000,000
Франція	2,750,000,000
Італія	1,625,000,000
Росія	190,000,000
Бельгія	400,000.000
Сербія	100,000,000
Другі аліянтські держави	175,000,000

Разом довги виносять $9,450,000,000, а процент понад $1,-000,000,000, отже ціла сума довгу аліянтів Америці тепер вже виносить 10½ біліона долярів.

Заява правительства Злучених Держав, що воно не скасує аліянтських довгів, замикає широку дискусію, яка на сю тему велася в пресі в Америці і в Европі.

АМЕРИКА ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ОПЛАТОЮ ВІДШКОДОВАННЯ НІМЕЧЧИНОЮ АЛІЯНТАМ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 1. цвітня. — На нинішньому засіданю кабінету Злучених Держав стверджено, що американське правительство стоїть при тім, що Німеччина мусить взяти на себе одвічальність за минулу світову війну, та що вона мусить принятися плати аліянтам відшкодованнє, згідно з їх економічною спроможностю.

ВІВІЯНІ ПЕРЕГОВОРЮЄ З ПРАВИТЕЛЬСТВОМ ГАРДИНГА ПРО ЕВРОПЕЙСЬКІ СПРАВИ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 1. цвітня. — Рене Вівіяні, надзвичайний посол Франції до Америки, відбув сьогодня конференції з членами кабінету Гардинга в справі питань про мир відбудову в Европі.

ПРЕЗИДЕНТ ГАРДИНҐ ІМЕНУВАВ СВОГО ШВАГРА НАЧАЛЬНИКОМ ВЯЗНИЦЬ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 1. цвітня. — Президент Гардинґ іменував Гебера Вото суперінтендентом вязниць в Злучених Державах. Се є найвисше становище в карних заведеннях в Америці.

Дотеперішній суперінтендент Денвер С. Дикенсон уступив, на домаганнє нової адміністрації.

Гебер Вото є шваґром президента Гардинґа і був в останньому часі заступником його секретаря в сенаті.

РЕДАКТОР ГАРВІ АМБАСАДОРОМ В АНҐЛІЇ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 1. цвітня. — В Білому Домі заявили сьогодня, що імнованнє американським амбасадором в Анґлії, полковника Джорджа Гаврі, редактора з Ню Йорку, вже є порішене.

Анґлійське правительство годиться на нього і його номінація буде предложена сенатови до затвердження.

ПРОМИСЛ В ДІТРОЙТ ОЖИВАЄ.

ДІТРОЙТ, МІШ., 2. цвітня. — Фабрики і робітні в Дітройт протягом марта приняли наново до праці 25.000 робітників.

АВТОМОБІЛЕВИЙ ПРОМИСЛ В КЛІВЛЕНДІ ОЖИВАЄ.

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО, 2. цвітня. — Автомобілеві фабрики в Клівленді мали нині о 1,500 робітників більше ніж тому рік.

ЗМЕНЬШЕННЄ ПЛАТНІ УРЯДНИКАМ І РОБІТНИКАМ ЗЕЛІЗНИЦІ.

Ст. ЛУИС, МО., 2. цвітня. — Управа зелізниці Ст. Луис і Сан Франціско постановила наперед зменьшити платню головних урядників о 10% до 20%. Потім компанія буде розглядати справу зменьшення заробітної платні 28,000 робітників.

45-ЦЕНТОВА ГОДИНА ПРАЦІ В СКЕНЕКТЕДІ.

СКЕНЕКТЕДІ, Н. Й. 2. цвітня. Компанія „Скенектеді Рейлвей" постановила від 1. мая с. р. зменьшити заробітну платню у себе о 25%.

На сій підставі вона приверне 45-центову годину праці сперед року. Управа юнії каже, що справа мусить бути віддана на переговори.

В МЕССЕЧУСЕТС ЗМЕНЬШЕННЄ ПЛАТНІ РОБІТНИКІВ СПИНИЛО БУДІВЛЯНИЙ ПРОМИСЛ.

ЛОРЕНС, МАСС., 2. цвітня. — Наслідком зменьшення заробітної платні 2,000 будівляних механіків вчера не зголосилось до роботи.

ВУСТЕР, МАСС., 2. цвітня. — Наслідком зменьшення платні о 20% цілий будівельний промисл тут вчера станув.

СПРИНҐФІЛД, МАСС., 2. цвітня. — Наслідком зменьшення заробітної платні будівельні роботи станули вчера в Спринґфілд, Чікопі, Голійовк і Ґрінфілд.

ВИКРИТО ШАХРАЙСЬКУ КОМПАНІЮ, ЩО ПРОДАЛА ШЕРІВ ЗА $100.000.

ШИКАГО, ІЛЛ., 1. цвітня. — Федеральні власти викрили шахрайську компанію, котра натягнула 1,800 людий на $100.-000 за свої безвартні шери.

Власти пошукують за організатором тої „компанії", Артуром Баррі. Свого часу він був отворив бренчі (філії) своєї компанії в Питсбурґу, Сейнт Луис і Денвер.

КРОНШТАДСЬКЕ ПОВСТАННЄ НАГНАЛО БОЛЬШЕВИКАМ ПРАВДИВОГО СТРАХУ.

Париська часопись „Ля Ліберте" оголошує лист Чічеріна, до його аґента в Ризі. Лист має дату 7. марта і був писаний в час повного розгару кронштадського повстання. В ньому пишеться:

„Я мушу просити тебе зорганізувати як найскорше всіх членів місцевої російської комуністичної партії і післати їх негайно проти повстанців. Повстанці машерують на Петроград, і нові маси народа приставуть до нього кождого дня. На червоних салдатів числити не можна, бо вони не комуністи, і часто переходять до повстанців, не вистрілившн одного патрона.

„Повстанці добре узброені, а дякуючи помочі селяньства вони й добре відживлені. Повстання вибухли в Петрограді і Москві, а рівночасно Антонов повстав з 50.000 бунтівників коло Тули, Самари, Козлова, Курська, Ореля і Тамбова. Після найновійших вістий Антонов та Махно ведуть свої кампанії в порозумінию.

„Найліпші відділи комуністів треба вислати до тих округів. Відділи кавалерії Буденного на Україні прислано з поспіхом на поміч, але на них не можна дуже покладатися, так як її ряди переповнені офіцирами з царського режиму.

„По триднєвній завзятій боротьбі комуністичні відділи відперли всі атаки на Київ. Однак зелізниці та дороги межи Київом та Одесою находяться в руках повстанців.

„По всій Україні, де богато місцевостий зміняло владу богато разів, іде завзята аґітація по селах. Вона й викликала селяньке повстаннє, котре дуже тяжко здушити серед теперішних умов.

„Я ще раз повтаряю, що положеннє таке, що як ми не зберемо усіх сил, то нам може прийдеться піддатися, що найменче на якийсь час".

НІМЕЦЬКА ШЛЯХТЯНКА ПРОВОДИЛА КОМУНІСТИЧНИМ ПОВСТАННЄМ.

В однім берлінськім шпитали лежить одна з провідничок теперішнього німецького комуністичного повстання. Вона ранена поліцією в руку. Називається вона пані Кецлер, має всего 18 літ, а походить з німецької шляхти, бо вона є сестрінкою фон Ґольца, німецького ґенерала, що був ґубернатором Бельґії підчас німецької окупації сего краю в час війни.

Одному американському кореспондентови, котрий відвідав її в шпитали, вона казала, що всі бомбові напади, про котрі пишеться в ґазетах, се видумка німецької поліції, зроблена в тій цілі, щоби переконати аліянтів, щоби вони не розброювали Німеччини, бо в противнім разі Німеччина не потрафить опертися комуністичним повстанням.

УКРАЇНСЬКІ ВІСТИ.

Українська мода заграницею.

„Українська Народня Капеля" виїхала заграницю, де дає українські концерти. Вона тішилася всюди великим успіхом. З цього часу заграниця стала більше цікавитися Україною. Та це зацікавлення Україною взялися використовувати ріжні чужинці, головно Жиди і Москалі для грошевих справ і обманюють несвідому публику. Так пр. по каварнях в Берліні танцюють американський танець, а називають його правдивим українським. Якийсь жидок з Люблина отворив в Берліні трафіку, назвав її правдиво-українською, виписавши на вивісці кілька слів кирилицею. Цим стягає він до себе богато гостей. Також чужинці, які приїздять до Берліна, як пр. Москалі і Поляки, представляють себе за Українців.

Цінн гроший у Львові.

На біржі у Львові дня 2. марта були такі ціни в польських марках за заграничні гроші:

Царські рублі по 1000	480.—
Царські рублі по 500	420.—
Царські рублі дрібні	320.—
Думські рублі по 1000 рб.	70.—
Думські рублі по 250	50.—
1 франц. франк	61.—
1 швайц. франк	130.—
1 фунт стерлінґів	3.300.—
1 амер. доляр	865.—
1 канад. доляр	650.—
1 нім. марка	12.20
1 італ. ліра	29.—
1 чеська корона	10.—
1 румунська лея	11.—

З ВОЛИНІ.

На Західній Волині, що під польською окупацією, відроджується потроху культурне українське життя. З слів однієї особи, що з офіціяльною місією недавно проїхала через усю Західну Волинь, ми можемо поділитися з нашими читачами деякими цікавими відомостями про це життя. Не вважаючи на тяжкі умови, життя якось іде, люде цікавляться шкільною та взагалі культурною роботою. Подекуди істнують українські школи і сільські „Просвіти". Цими днями в Луцьку мав відбутися зїзд усіх „Просвіт" на Волині. Найбільше нарікають люде на брак українських книжок, особливо шкільних, незадоволені закордонними українськими видавництвами, що мовляв, понавидавали книжок, а ніяк не спроможуться доставити їх на Волинь. Ті книги, що доходять сюди, розкуповують дуже швидко. Так недавно Кременецька Просвіта, що має свою українську книгарню, виписала була зі Львова книжок на 40.-000 польських марок; ці книжки розійшлися за 10 днів, розкупили їх здебільшого селяне. На Волині істнує чимало дитячих притулків, вони також потрібують українських книжок. Робляться деякі заходи, щоб взагалі наладити й вести систематичну роботу. Бояться тільки, що з весною большевики можуть розпочати знову військову акцію. Приходу большевиків, яко дикої руйнуючої сили бояться на Волині всі, навіть селяне.

М. О.

ПРОБУВАВ ПОПОВНИТИ САМОУБИЙСТВО ЧОРНИЛОМ.

Перед судом в Неаполю, в Італії, ставав Чіяволіно, братчик закону Францішканів, обжалований за ряд злочинів, межи ними за убийство свого добродітеля. Коли його засудили на двайцять літ тюрми (Італія не знає кари смерти), та привели до вязниці в Кампобассо, де він мав почати відбувати кару від тяжкого одиночного заключення, законник схопив в уряді секретаря тюрми флашку з чорнилом, і випив її до дна. Тепер він находиться в поважнім стані.

БЕЛЬҐІЯ АРЕШТУЄ НІМЕЦЬКИХ СТРАЙКОВИХ АҐІТАТОРІВ.

КРЕФЕЛЬД, Німеччина, 1-го цвітня. — Бельґійські військові власти арештували 281 робітничих провідників, котрі аґітували за страйком серед 30.000 углевих робітників.

СОВЕТСЬКИЙ УРЯД ЗДЕРЖУЄ ДЕМОБІЛІЗАЦІЮ АРМІЇ.

ҐЕЛЬСІНҐФОРС, 1. цвітня.— Після вісток з Петрограду, російський советський уряд зарядив здержати демобілізацію російської армії. Урядова „Красная Ґазєта" (Червона Ґазета) подає, що причиною сего зарядження є союз Польщі, Угорщини і Румунії проти Росії.

Втікачі, що наспіли сюди з Росії, кажуть, що советський уряд переконався, що жовніри, вернувши домів, побачили там такі обставини, що богато з них стало бандитами та провідниками повстань. Се й було причиною здержання демобілізації.

ШІН ФЕЙНИ ВИСАДИЛИ У ВОЗДУХ АНҐЛІЙСЬКІ ВІЙСКОВІ БАРАКИ.

В місті Корк в Ірляндії айриські повстанці висадили у воздух військові бараки; підчас вибуху погибло 6 анґлійських полісменів, а 12 було ранених. Гук вибуху чути було 30 миль довкруги. Повстанці вкидали бомби, одна за другою, через отвори в мурі, призначені до стріляння карабінами. Бомби зчинили пожар в касарни, так що поліція скоро побачила, що вона не може вдержатися в бараках і почала втікати.

НІМЕЧЧИНА ЗНОВ НЕ СЛУХАЄ АЛІЯНТІВ.

З Парижа доносять, що Німеччина знов не послухала аліянтів. Перший раз не послухала, коли відмовилася зложити один міліярд німецьких марок в золоті, як відшкодованнє. Тепер знов Німеччина повідомила нотою аліянтів, що вона не виконає жаданого від неї розброєння до 1. цвітня. Як в попереднім случаю, так і тут вона хоче розпочати про ту справу переговори з аліянтами.

НІМЕЦЬКІ ВЛАСТИ ВИПУСТИЛИ НА ВОЛЮ АМЕРИКАНСЬКИХ ДЕТЕКТИВІВ, КОТРІ ХОТІЛИ УВЕСТИ БЕРҐДОЛА.

Доносять з Мосбах, в Німеччині, що німецькі судові власти в Баден випустили на волю Карла Найфа та Франца Цімера, котрі служать при американській окупаційній армії та хотіли упровадити підступом та на силу сїддати в руки американської поліції Гровера Берґдола, американського міліонера, що втік з американської армії. Баденське правительство увільнило двох детективів на припорученнє німецького уряду з Берліна.

БОЛЬШЕВИКИ ГОДЯТЬСЯ НА ПРИВАТНУ ВЛАСНІСТЬ НА ЗЕМЛЮ.

В большевицьких ґазетах появилися вістки, що російське советське правительство згодилося, щоби всі селяни держали ту землю, яка є тепер в їх руках, через 9 літ. Значиться, через слідуючих 9 літ не буде нового поділу селянської землі. Знатоки російських рільничих умов заявляють, що сей плян в значній мірі іде за пляном царського міністра Столипіна.

Просто всі копальні вугля в Анґлії не працюють.

ЛОНДОН, 1. цвітня. — З малими виннятками усі копальні вугля всеї Анґлії не працюють. Коло 1.200.000 робітників вийшло на страйк.

ФОНДИ МАЙНЕРСЬКИХ ЮНІЙ НЕ ВЕЛИКІ.

Властителі копалень потішаються тим, що фонди майнерських юній не великі. Так, приміром, юнія йоркширських майнерів, котрі минувшого року були вийшли на однотижневий страйк, має фонди, вистарчаючі всего на тиждень. Юнія нотських майнерів просить своїх членів, щоби вони зреклися своєї підпомоги за перший тиждень; її фонди можуть вистарчити на місяць.

ВАЖНЕ ПИТАННЄ СТОЇТЬ ПЕРЕД АНҐЛІЙСЬКИМ УРЯДОМ.

Як доносять з усіх вуглевих осередків, перед робітничими урядами стоять довгі ряди вуглевих робітників, щоби внести до уряду своє домаганнє урядової підмоги.

В Анґлії саме є закон про обезпеченнє робітників, на основі котрого кождий робітник має побирати пенсію на случай безробіття. Отже на сей закон покликуються майнери і жадають виплати безробітної пенсії.

Однак той самий закон постановляє, що безробітний лише тоді має право до підпомоги через безробітте, коли він опинився безробітним без вини з його боку. Вуглеві робітники кажуть, що властителі копалень виповіли їм роботу (що се був так званий „локавт"). Властителі копалень кажуть знов, що не вони викидали робітників, а робітники самі покинули роботу (що се отже не локавт, але страйк).

Тепер уряд буде мав рішити се питаннє, від котрого залежить, чи страйкуючі робітники дістануть безробітну допомогу з державної каси.

НАСЛІДКИ СТРАЙКУ АНҐЛІЙСЬКИХ УГЛЕКОПІВ.

В наслідок недостачі вугля замкнено уже пять великих сталевих фабрик в полудневій Валії, а фабрики по других округах мають також незадовго перестати робити. По ріжних других промислах фабрики відправляють робітників.

Уряд видав відозву до суспільности, взиваючи до ощаджування світла і вугля. Рівночасно уряд зарядив, щоби зелізниці зменчили рух поїздів о 20 процент (о одну пяту).

Богато фабрик замовило вугля в Америці.

ЩЕ ОДНА СПРОБА ПОЛАГОДИТИ АЙРИСЬКЕ ПИТАННЄ.

ЛОНДОН, 2. цвітня. — Уряд подає до відома, що впроваджуєся в життє новий закон про самоуправу Ірляндії (Гом Рул Ект). Як перший крок до впровадження сего закона в життє, уряд іменував першого віцекороля Ірляндії. Буде ним лорд Екмунд Талбот. Його іменованнє важне тим, що він є одним з провідників римо-католиків в Анґлії.

Рівночасно король Анґлії іменував членів міністерства для нього.

Віцекороль буде мав зарядити вибори до двох парляментів в Ірляндії. один для Південної, другий для Північної Ірляндії.

КАРЛО ЗГОДИВСЯ ПОКИНУТИ УГОРЩИНУ.

ВІДЕНЬ, 1. цвітня. — Вчора вечером Карло згодився покинути Угорщину безпроволочно. В заміну за сю обіцянку мадярське правительство зобовязалося дати амнестію (безкарність) усім людям, що були вмішані в його виправі.

Угорщина і Австрія уже поробили заходи щодо його подорожи. Він виїде до Швайцарії спеціяльним поїздом в товаристві аліянтських офіцерів. Всі двірці по дорозі будуть мати військову сторожу.

МАДЯРСЬКИЙ СОЙМ ПРОТИ КАРЛА.

ВІДЕНЬ, 1. цвітня. — Угорський сойм ухвалив нині резолюцію, в котрій кажеться, що „непередвиджений поворот Карла загрожував нарушенням законів і порядку". Сойм пятнує замах Карла як „замах на конституцію" та просить уряд не здержатись перед нічим, щоби лише покласти конець „таким заворушенням".

АЛІЯНТИ ПРОТИ КАРЛА.

ПАРИЖ, 1. цвітня. — Тут відбулася нині конференція амбасадорів аліянтських держав, котра видала урочисту заяву до Угорщини, що повороту Карла Габсбурґа на мадярський престол не буде толеруватися. Заява взиває Угорщину виcлати Карла з краю.

МОСКОВСЬКИЙ УРЯД ПРОСИТЬ АМЕРИКАНСЬКИХ КВЕЙКРІВ ПРОВАДИТИ ЗАПОМОГОВУ АКЦІЮ В РОСІЇ.

БЕРЛІН, 1. цвітня. — Російський советський уряд просив Службовий Комітет Американських Приятелів взяти в свої руки провід над всею американською запомоговою акцією в Росії.

(Американськими Приятелями називаються члени протестантської секти Квейкрів).

Перші робітники Квейкрів прибули недавно до Москви з мукою, цукром і товщом. Кажуть, що Квейкри мають незадовго отворити в Росії шпиталі та школи для сестер милосердя.

ДОПИСИ

„МАЛЬЧИКИ БЕЗ ШТАНОВ" ПРОТИ СІЧОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

Філядельфія, Па.

Пару тижнів вже уплило від часу, як в Філядельфії відбулись окружні Січові збори на котрих реферували товариші, головний отаман Новодворський і Головний організатор Дідик. Кілька день по зборах появилась у „Свободі" допись з Філядельфії, в котрій дописуватель коротко описав перебіг і настрій (віча) зборів.

Кілька днів від появи згаданої дописи, нечайно попалась мені в руки часопись, котра друкуєсь українськими буквами і ще називає себе „Український Щоденні Вісти". Глянув я в середину, щоби побачити, що там „мальчики без штанов" набазграли.

Читаю: січові збори! Глянув на підпис: Бувший Січовик! Думаю собі: Чого він там забіг, коли „Штубацькі Вісти" не заступають справ січової організації?

Читаю я допись від А до З. І зрозумів, що січовик відрікся „Січи", а став вірним слугою московської гнилі. Ще й чваниться бідака, що плюнув на Січ, що плюнув на світло волі і свободи, а скочив в бездонню робства і темноти.Не буду я тут розводитись над його базграниною. Скажу лише тільки, що таким лайкам одиноке місце у „Вістях". Видно, що нечиста совість диктувала йому тую базгранину, коли затаїв своє нечесне імя. Він може ніколи січовиком і не був, а чесного і славного імени „Січовик" надужився лише для своєї лайки. А як такий чоловік і був коли серед січовиків, то добре що нас покинув і пішов туди, куди належить, як той Юда Іскаріот, що продав Христа, а потім відрікся усього і скривсь від людського ока. Український загал в Америці не буде звертати уваги на зрадників на Юдів. Коли бачите, що хтось кидає вам колоди під ноги у вашій чесній, корисній для українського народа праці, без милосердя проганяйте його.

Ставаймо численно у ряди „Січи", чи старий чи молодий. В „Січи" наша просвіта і ясна будучність. Філяделфійці, кождий може записатись там, де йому найблизше. Відділів є кілька: один на Вест Філаделфії, другий на Фермавнт Евеню та 43. відділ, котрий збираєсь що четвертої неділі по першім у гали Американсько-Українських Горожан під числом 822 Норт Франклін стріт. Сей відділ сходиться там кождого вівтірка на вправи.

Згадані відділи порішили також спровадити зі старого краю велику скількість книжок найновійших видань, отже кождий Січовик буде мав нагоду користати і просвічатись!

Стефан Переговський, Січовик.

ОЖИВЛЕННЄ В НАРОДНІМ РУСІ.

Гемтрамк, Мішіган.

По всяких політичних недугах та промахах на ріжних полях наших провідників, в нашій місцевости настала апатия і байдужність. Тоді тутешнє гніздо московських наймитів, що мають свою нору на тій улиці, що й Укр. Хата, почали свою пропаганду на честь Троцкого. Усунули напись з галі, що звучала „Український Народний Дім", бо все, що українське їх пече (якби так жидівське, то добре). Заложили ресторан, і також обікрали його, показуючи як виглядає комунізм.

По завзятих викладах, не богато вдалось їм приєднати людий. Український робітник зачинає поволи пробуджуватись з тяжкої задуми і не хоче уже бути сліпим орудєм других а жадає рівности і справедливости для всіх. Він вже не вірить і чути не хоче про опіку, ляцьку чи московську.

Дуже прикре враженнє робить наша молодіж. Хлопці гарні і, здаєсь, повинно їм лежати на серцю то все, що переживає наш нарід. Та де там! Їм про те і не споминай нічо. Одні зпольщились, другі на службі Троцкого, а найбільше ходить собі одиноцем по пулрумах. Спитай котрого, чому не належить до якого товариства, то таку декламацію виспіває, що аж сум зберається. Як звернути увагу, чому нічого не читає, (у нас в „Українській Хаті" є всі часописи з краю, які тільки виходять) зараз відповідає, що не має часу читати. Однак поволі зачинає і в нас іти до ліпшого. Хотяй безробіттє велике, в коротким часі зібралось і висилаось на бідні сироти та інвалідів понад пятьсот долярів, а ще дальші жертви будуть збиратись. Також тов. „Укр. Січ" в Гемтремк зачинає відроджуватись, як се видно з того, що на послідних зборах ухвалено вислати сейчас сто долярів на поміч українським борцям за самостійність України, що тепер перебувають в Чехословаччині. Гроші ті вислано зараз з каси товариства.

Українці з Гемтремк, гуртуймось в товариства! В нас товариств є кільканайцять, кому яке до вподоби. Молодіж до Січи, старші до читальні, а для артистів є знамените сцена. Коли будемо згуртовані в товариства, будемо більше могли розуміти себе, свою недолю, недолю нашого нещасного народу і спільними обмінами думок скорше знайдемо шлях до визволення і свободи з під чужої кормиги.

К. С.

НА ПОМІЧ УКРАЇНСЬКИМ ГЕРОЯМ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Нюарк, Н. Дж.

Як було оголошено в часописях, Українська Банда товариства „Запороже" устроїло баль, з якого чистий дохід призначено для українських героїв, котрі є в Чехословаччині.

Баль відбувся 19. лютого. З нього було чистого доходу 42 дол. 63 цент. Отсі добродії жертвували власними датками: Андрій Дідилівський 2 дол., Петро Лобур 1 дол., Лев Маляр 1 дол. Разом виносить ціла сума 46.63 дол. Вислано 46.87 дол. дня 10. марта через Українсько-Американське Бюро на руки М. Грушевського до Праги.

УКРАЇНСЬКА БАНДА ТОВ. „ЗАПОРОЖЕ":

Дмитро Мазур, предс.,
Григ. Біленький, секр.

КОМБІНАЦІЙНА ПРЕМІЯ В КНИЖКАХ

ДЛЯ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ „СВОБОДИ".

Видавництво У. Н. С. „Свобода" постановила поновити премію для передплатників „Свободи", однак у відмінній від попередної премії формі.

Попередна премія з місяця січня с. р. полягала на тім, що кождий передплатник, котрий прислав передплату в тім місяці, дістав премію від річної передплати книжок вартости $2.00, від піврічної $1.00 а від чвертьрічної 50 цнт.

Теперішна комбінаційна премія в книжках, яку отворимо з днем 1-го квітня буде тривати аж до відкликання. З тої премії будуть мати право користати всі ті пп. передплатники, котрі надішлють свої передплати почавши від 1-го квітня с. р. і ті передплатники, котрі прислали свої передплати в місяцях **лютім і марцю с. р.**

На сю комбінаційну премію призначується знижену ціну на книжках. І так:

Хто пришле цілорічну передплату і $3.00 на книжки, той дістане книжок вартости $6.00.

Хто пришле піврічну передплату і 1.50 на книжки, той дістане книжок вартости $3.00.

Хто пришле чвертьрічну передплату і $1.00 на книжки, той дістане книжок вартости $1.75.

Передплатник, котрий не хоче скористати з такої обниженої ціни на книжках, а пришле тепер саму передплату, може зажадати від адміністрації „Свободи" прислання йому **Преміового купону на книжки**, який передплатник буде міг в довільнім його часі викупити, присилаючи на книжки одну з висше згаданих квот.

Щоби чимось винагородити тих пп. передплатників котрі прислали свої передплати в місяцях **лютім і марци**, поширюємо сю премію знижених цін на книжках і на них, і дозволяємо їм жадати від адмін. „Свободи" вислання їм такого купону, або можуть відразу прислати відповідну до присланої ними передплати квоту на книжки, а їм вишлеться кождого часу книжки подвійної вартости.

Преміові купони знижених цін на книжках будуть видавані кождому передплатникови з місяців лютого, марця і квітня лише на квоти залежні від надісланої ними висоти передплати, а не більшої.

Книжки належить вибирати з катальога книгарні „Свободи". У кого такого катальога нема, нехай звернеться до „Свободи". Можна вибирати з катальога всі книжки, з виїмком букваря і молитвенників. Коли якась книжка подана в катальозі зістала вичерпана, тоді книгарня „Свободи" вишле иншу книжку.

Видавництво „Свобода":

Отсим пересилаю свою передплату в сумі $.......... і рівночасно залучаю $.......... на Ваш Преміовий купон на книжки по обниженій ціні.

Імя ....

Адреса ....

Місц. ....

Вислав передплату дня ....

УВАГА: Сей купон проситься витяти і присилати на адресу „Свободи" враз з належитостию за передплату і книжки, або заховати його і в довільнім часі скористати з сеї премії знижено́ї ціни на книжках.

Адреса:

„SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ПРАКТИЧНІ ПОРАДИ.

Чищенне політурованих річий.

Гербата, а радше вода з вивареної попередно гербати, є добрим средством до чищення всякої політури (варнішу).

Фортепян і всякі инші делікатні меблі не належить ніколи обтирати шматкою намоченою в якийнебудь воді. Остаточно мож обтерти чистою органтиною легко намоченою в олію з льну, а опісля витерти добре на сухо.

Як білити блюзку.

Часто білі блюзки жовкнуть. Коли хочете привернути блюзці її первісну барву, намочіть її через ніч у воді, в котрій ви розпустили порошок „крім оф тартар". На кварту води возьміть унцію порошку (дві столові ложки).

Як прати кольоровані річи.

Коли обавляєтеся, що барва пустить, то перед праннем додайте до одного ґальона води дві ложки терпентиного спірітусу і в тій добре вимішаній воді намочіть річи; опісля добре видусіть і повісьте, щоби висохли в тіни.

Як прати делікатні річи.

Зробіть миленнє в горячій воді з білого мила і в тім миленню намочіть пранне на одну годину. Потім виймить та видусіть. Посім виполочіть принамі в трох чистих водах і повісьте, нехай висохне. Здоймить, поки ще трохи вохке, і випрасуйте не загорячим зелізком. В сей спосіб виправі річи будуть виглядати як нові, або немовби були хемічно прані.

Як прати шовк.

До теплої води додати спорошкованого бораксу. Шовкові річи треба добре вимочити в тій воді, а опісля на сухо випрасувати.

Другий спосіб прання шовку: До теплої води додайте відповідну скількість ляксу, вкиньте до сеї води шовкову матерію і лишіть, нехай мочиться через яких 10 мінут; посім вижмакайте, виполочіть в кількох чистих водах і не викручуйте, а лише так як є повісьте, щоби трохи присхла, а як уже вохка, тоді прасуйте не загорячим зелізком.

БОГДАН ЛЕПКИЙ.

ДІД.

(Оповіданнє).

Як дві гадюки вилися полями стрілецькі окопи.

Ні початку, ні кінця їм не видно.

В тих, від полудня, лежали наші, у північних, попід ліси, зарились Москалі.

Село лежало поміж ними в долині.

Дві хмари насувалися на його, чимраз блище і блище.

Може нині, а може завтра зударяться вони і зметуть село з лиця землі.

Від кількох днів гогочуть гармати, сичать і свищуть карабінові кулі, торохтять машинові кріси.

Шрапнелі і гранати перелітають горою, то зпід ліса на горб, то з горбів під ліс. Але карабінові кулі залітають іноді і в село. Як джмілі.

„Сусіде! — кличе Микола до Петра. — А переведіть свою корову під другу стіну, бо з того боку, де вона тепер, стріляють".

І Петро переводить корову. Корова реве, бо не знає, пощо такі маневри.

На церкві дах зробився як решето, а дзвіниця згоріла.

Люди тут не ходять. На цвинтар теж; небезпечно.

Тих кількоро душ, що від куль погибли, занесли вшколу і поклали на піл.

Мочаливі, грізні школярі.

На дворі мороз, трупи задубіли й чекають аж скінчиться битва. Хтось когось переможе. Тоді згадають і про них.

Гількова хата на краю села, від полудня.

Як дивитися з вишки, то видно як рушаються у ровах шапки. Ніби хтось сує лялками. Такі малі, маленькі. Хтось їм каже щоку до ложа ручниці прикладати й стріляти. Тоді здовж ровів біжить димок, а в йому вогники, то займаються, то гаснуть.

Иноді із хмар щось велике упаде в рів. Зніметься дим, бухне огонь, чути крик і кілька ляльок повалиться на землю.

А за хвилину їх знов понаставляють густо-густо.

У Гілька жінка, кількоро дітий і старий батько.

Двох синів на війні; одного взяли, а другий сам пішов до стрільців. Доньку, літ чотирнайцять, куля убила, навіть не знати, чи своя, чи ворожа. І її теж віднесли до школи. Учиться...

Гільчиха плаче, Гілько бігає, мов злодій попід стіни по своїм власнім подвірі, а батько забавляє дітий.

„Цитьте, не ревіть. Завтра неділя. Може хоч її пошанують. Може перестануть стріляти і підете на лід. Незабаром Великдень. Паска буде. І дзвонити-муть. А дівчата гагілок будуть виводити. Іде, іде Зельман".

А до себе говорить, усміхаючись гірко: „Ой іде, іде!"

Стемнілося. Гармати мовкнуть; машинові кріси теж перестають гуркати, мов утомлені собаки.

Під хатою чути крик: „А дома ви, Гільку?"

„Дома", — відповідає господар. — „Зайдіть!"

В хату всувається здоровий кожух, як медвідь і холод вносить з собою.

„Слава Ісу!"

„Слава на віки! Сідайте".

„Нема коли. Я так сказати, в урядовому ділі".

„Щож нового? Кажіть, пане начальнику".

„У Москалів був".

„У Москалів?"

„Егеж. Вони вже підсунулися під наші загуминки. Він з другого боку, то від вас не видно. А наші подаються".

Гільчиха стерла заплакані очи, підперла бороду правою рукою і її голова стала хитатися, як маківка на вітрі. На образах маяла її тінь. Від начальника теж тінь на стелю лягала, як від придорожного стовпа на поле. У хаті було повно тіний, аж дітьом робилося страшно. Та нараз загуготіло в хмарах і діти забули про тіни.

„Чуєте? — говорив начальник. — Зблизька валять, а кулі десь далеко несе; наші цофнулися геть.

„А чого від вас Москалі тіли?"

„Казали, щоби завтра, скоро світ, хлопи і хлопці з цілого села виходили з рискалями рови для них копати. З тим я і до вас прийшов. Село вже знає. Всі мусять вийти, всі від старого до хлопця десяти літ".

„Завтра неділя, — негодиться", — завважила Гільчиха.

„Тепер нема ні свята, ні неділі, тепер не дивиться ніхто, що годиться, що ні. Ну незабудьте, виходіть скоро світ, куме Гільку!"

Гілько почіхався за вухом: „Як всі, то всі. Де громада, там і баба".

„А ви?" — звернувся начальник до діда.

„Я?" — відповів дід. — „Ні, я не вийду".

Начальникова тінь грізно порушилася на стелі. Другі тіни теж заколисалися від кута в кут.

Понад хату перелетів гранат. Всі перехрестилися і промовили в голос: „О! як валить!"

Начальник знов звернувся до діда.

„Так не може бути. Довідаються — буде біда. Виж, славити Бога, здорові. Вийдіть!"

„Ні, я не піду!" — стояв на свому дід.

„Як же так?"

„А так, що ви, хоч вогонь підомною кладіть, — я не піду".

І він виняв з рота люльку, взяв начальника за руку і потягнув його до вікна.

„Оттам о! здовж попового горбка, і в поперек вашої ниви і через панський лан, ніби крот купу біля купи нарив. Це наші нові рови копають".

„Хибаж я не знаю?"

„Видно діло, що ні. В четвер, як вони ще у старих ровах лежали, я підповз аж до них. Перекликався. Казали, що це наші січові стрільці. Там є мій внук, Гільків молодший син".

„Може і є, та як мус то мус. А мені то гадаєте приємно людий на таку роботу гонити? Мус!"

„Нема такого мусу, щоб казав дідови яму для свого внука копати. Може якраз, із під тої лопати землі, що я її вигребу своїми грішними руками, смерть вискочить на його. Не хочу!"

„Повісять!"

„Ну, так що?" — і він спокійно відчіпив від ремінця кресало, приклав чир до кремення, викресав искру і засьвітив люльку.

„Це ваше останнє слово?"

„Найостатнійше!"

(Передрук заборонений).

ПОДРІБНИЙ ВИСЛІД ГОЛООСОВАННЯ

членів У. Н. Союза через референдум в справі приняття або відкинення реформи Молодечого У. Н. Союза.

Відділ	За	Проти	Не голосовало	Разом членів
1	174	—	—	174
2	29	—	24	53
3	13	—	21	34
4	17	—	21	38
5	10	4	25	39
6	—	—	20	20
7	46	—	36	82
8	16	—	—	16
9	28	1	30	59
10	80	—	—	80
11	—	—	2	2
12	2	48	—	50
13	—	—	25	25
14	30	—	—	30
15	18	—	4	22
16	—	—	28	28
17	16	3	—	19
18	72	—	—	72
19	7	—	—	7
20	—	—	73	73
21	17	—	—	17
22	16	16	—	32
23	18	—	—	18
24	17	—	30	47
25	14	—	—	14
26	8	2	—	10
27	—	51	—	51
28	—	—	72	72
29	45	—	12	57
30	5	8	8	21
31	6	—	1	7
32	—	—	19	19
33	—	—	29	29
34	—	—	45	45
35	18	—	—	18
36	—	—	43	43
37	18	—	7	25
38	120	—	—	120
39	28	—	—	28
40	6	1	4	11
41	30	—	—	30
42	56	—	—	56
43	—	—	8	8
44	18	—	23	41
45	24	—	42	66
46	—	—	18	18
47	9	6	1	16
48	—	—	46	46
49	—	—	10	10
50	13	—	—	13
51	15	—	11	26
52	8	—	1	9
53	23	—	—	23
54	13	—	2	15
55	—	—	30	30
56	34	—	3	37
57	35	—	4	39
58	—	23	5	28
59	30	1	—	31
60	4	—	2	6
61	42	—	—	42
62	50	—	1	51
63	145	—	—	145
64	5	—	24	29
65	87	—	—	87
66	36	—	—	36
67	—	5	34	39
68	—	17	1	18
69	2	13	44	59
70	138	—	—	138
71	—	—	12	12
72	13	11	5	29
73	14	—	1	15
74	10	—	—	10
75	35	—	—	35
76	40	—	73	113
77	30	—	—	30
78	77	—	—	77
79	5	—	—	5
80	24	—	2	26
81	—	31	35	66
82	15	—	—	15
83	40	—	13	53
84	—	—	11	11
85	24	7	24	55
86	15	—	29	44
87	24	—	16	40
88	10	—	—	10
89	12	—	—	12
90	35	—	—	35
91	96	—	—	96
92	—	—	9	9
93	8	—	9	17
94	28	—	—	28
95	8	16	—	24
96	—	40	49	89
97	—	—	87	87
98	42	—	10	52
99	75	—	—	75
100	30	—	—	30
101	—	30	—	30
102	69	—	55	124
103	20	—	12	32
104	2	20	73	95
105	64	—	—	64
106	47	12	24	83
107	—	—	28	28
108	—	40	—	40
109	69	—	—	69
110	16	—	—	16
111	—	—	15	15
112	59	6	41	106
113	29	—	12	41
114	—	—	28	28
115	13	—	1	14
116	9	—	—	9
117	41	—	—	41
118	20	11	—	31
119	20	—	—	20
120	5	52	20	67
121	—	18	15	33
122	—	—	10	10
123	—	10	10	20
124	15	—	16	31
125	—	—	14	14
127	41	—	—	41
128	4	6	10	20
129	—	10	—	10
130	60	—	39	99
131	17	—	12	29
132	31	—	27	58
133	71	—	18	89
134	—	—	20	20
135	45	3	44	92
136	19	—	49	68
137	—	—	36	36
138	21	—	—	21
139	16	—	1	17
140	—	18	—	18
141	9	—	2	11
142	10	—	54	64
143	—	—	32	32
144	11	—	26	37
145	8	8	2	18
146	10	4	29	43
147	20	10	64	94
148	8	—	—	8
149	20	12	—	32
150	7	—	1	8
151	—	—	49	49
152	—	—	15	15
153	—	—	8	8
154	26	—	—	26
155	50	—	95	145
156	18	—	6	24
157	18	—	—	18
158	8	—	—	8
159	5	10	4	19
160	50	—	5	55
161	1	19	11	31
162	—	—	23	23
163	—	—	28	28
164	26	—	5	31
165	—	—	87	87
166	19	—	—	19
167	7	3	1	11
168	91	—	—	91
169	3	10	2	15
170	13	—	99	112
171	18	—	6	24
172	26	—	—	26
173	—	—	13	13
174	26	—	—	26
175	30	2	13	45
176	—	9	6	15
177	8	—	4	12
178	—	—	10	10
179	—	104	—	104
180	—	—	6	6
181	25	—	13	38
183	10	—	24	34
183	15	—	5	20
184	6	4	—	10
185	14	—	—	14
186	—	—	40	40
187	20	—	—	20
189	10	—	—	10
190	10	—	—	10
191	—	—	21	21
192	—	—	14	14
193	30	5	24	59
194	7	—	—	7
195	—	—	23	23
196	16	2	6	24
197	10	—	4	14
198	19	—	—	19
199	5	6	—	11
200	53	—	—	53
202	13	—	1	14
203	17	—	16	33
205	—	—	9	9
206	75	—	2	77
207	13	3	2	18
208	12	—	—	12
209	—	49	30	79
210	17	—	6	23
211	—	25	13	38
212	1	10	—	11
213	106	—	—	106
214	—	—	19	19
215	14	5	2	21
216	9	12	—	21
217	40	32	53	125
218	58	4	33	95
219	—	13	4	17
220	39	—	13	52
221	135	—	—	135
222	—	—	13	13
223	74	—	—	74
224	—	—	9	9
225	10	—	1	11
226	—	13	—	13
227	21	—	—	21
228	—	—	26	26
229	28	27	27	82
230	—	73	2	75
231	—	16	—	16
232	7	—	3	10
233	—	—	34	34
234	35	—	55	90
235	30	—	12	42
236	15	—	—	15
237	38	—	28	66
239	83	—	—	83
240	9	—	—	9
241	11	—	19	30
243	25	—	14	39
244	—	—	13	13
245	22	—	32	54
246	6	7	3	16
247	64	—	54	118
248	23	—	13	36
251	—	32	—	32
254	45	10	1	56
255	20	4	16	40
256	9	—	—	9
258	19	—	—	19
259	29	—	53	82
262	7	—	1	8
263	5	—	8	13
270	65	5	28	98
273	1	21	—	22
274	38	12	6	56
276	—	123	27	150
277	17	—	—	17
278	28	—	—	28
282	25	—	22	47
283	46	—	3	49
286	27	—	—	27
288	37	—	9	46
290	3	11	5	19
291	12	—	—	12
292	—	52	—	52
295	25	—	35	60
296	35	13	10	58
300	160	7	1	168
301	76	—	—	76
303	7	—	—	7
308	60	—	—	60
314	—	—	5	5
315	6	—	—	6
316	97	—	—	97
317	20	4	11	35
318	—	—	26	26
320	20	—	—	20
321	28	—	12	40
323	25	—	—	25
324	16	—	26	42
326	53	—	—	53
330	59	11	2	72
332	26	—	1	27
336	90	—	—	90
338	50	—	74	124
339	33	—	6	39
341	—	—	45	45
342	17	—	30	47
344	—	—	11	11
347	—	14	—	14
350	31	—	11	42
351	—	—	18	18
354	20	7	—	27
355	—	—	21	21
357	15	—	—	15
363	16	—	21	37
364	22	20	—	42
365	20	—	8	28
367	—	36	—	36
369	—	—	55	55
370	—	—	66	66
371	35	—	—	35
373	7	12	—	19
379	40	—	—	40
380	4	1	9	14
381	8	1	—	9
384	29	7	31	67
385	26	—	4	30
388	—	—	55	55
391	7	5	—	12
392	—	—	5	5
393	12	—	9	21
396	—	34	6	40
400	9	—	13	22
401	7	—	7	14
402	7	—	—	7
Разом	6.747	1.469	4.158	12.374

Після висше проголошеного висліду референдум, реформа зістала ухвалена і буде переведена можливо як найскорше о чім в своїм часі будуть повідомлені інтересовані опікуни малолітних членів і всі Відділи У. Н. Союза.

Іван Каштанюк.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Оголошення женитьби не приймаються. — За оголошення пошукувань платиться 10 центів за стрічку (5 слів) за одно поміщення, за більше разів дається відповідний опуст. Дворазове оголошення з 5 стрічок $1.00.—

Пошукую брата, **Ю. МИХАЙЛОВСЬКОГО,** село Клебанівка, повіт Збараж, Галичина. Голоситись на адресу: **MICHAEL MICHAILOWSKY, 621 Warren St., Hudson, N. Y.** 77-9

Пропав ЙОСИФ СЕМОЛЮК, жонатий, літ 35, родом з Садів Великих, теребовельського повіту, Галичина. Прибув до Америки 1911 року. Доси проживав з жінкою під ч. 517 E. 16th St., New York. Пропав без сліду тиждень тому, хоч дехто каже, що він є в Патерсоні, Н. Дж. Хто знавби про нього, або він сам, зволить повідомити його заклопоченого брата: ОЛЕКСА СЕМОЛЮК, 517 E. 16th St., New York City. 76-78

ХАТНІ МЕБЛІ на продаж, на чотири руми, дайнінг і парлор сети, майже нові; чотири кімнаті, вигідні, горяча вода і ванна, рент невеликий. Всьо набудете дешево. Голоситись: 319 E. 95th St., Ap. 29, New York, N. Y. 78-80

ВИЇЗДЖАЮ до краю і продаю Індіян моторцикл з карою на чотири особи, дуже легко навчитися їхати; всьо електричне ще виглядає як нове. Додаю всі туаса даром. Голоситися: В. ГОРЧІНСЬКИЙ, 319 E. 95th St., Ap. 29, New York, N. Y. 78

ЮРКО ГРИНИК, походить з села Котузів, пов. Підгайці, Галичина, перебував в Америці, стейті Пенсильванії в місті Скрентон. Хтоби про него знав, або він сам, прошу ласкаво зголоситись до: **WASYL BABIJ, Sandy Lake, Man., Canada.** 78-79

ФАРМИ НА ПРОДАЖ.

Дуже добрі фарми в повіті CRAWFORD, добрі будинки, добра земля, овочеві дерева, близько зелізниці, школи, міста, здоровий ліс; низькі ціни. Гарні фарми від $3900. Вірний титул власности і чесна продаж. Порозумієтесь з нами у Вашій мові. Приходіть або пишіть до: A. M. ZEMLANSKY, 252 North St., Meadville, Pa. 78

УЛІПШЕНА КОМУНІКАЦІЯ ДО ЕВРОПИ.

Балтійсько-Американська Лінія готовить другий корабель, „Латвія", який пічне курсувати з початком мая. „Латвія" помістить 1.500 пасажирів.

Для вигоди своїх клієнтів Балтійсько-Американська Лінія буде діставати каблеві звідомлення про всіх пасажирів, які опустять Европу на її кораблях. Такі звідомлення одержить кождий, хто купить шіфкарту, в Америці. Для дальшої вигоди компанія постаралася, щоби пасажирів брати на свої спеціяльні поїзди, які курсують між Данцигом і Варшавою і перевозять тих, що їдуть до і з Америки.

Published and distributed under permit (No. 791), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА
SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXIX. | ЧИСЛО 79. | ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., ВТОРОК, 5-го ЦВІТНЯ, 1921.

VOL. XXIX. | No. 79. | JERSEY CITY, N. J., TUESDAY, APRIL 5, 1921. | THREE CENTS

ПЕРЕД НОВОЮ СЕСІЄЮ КОНҐРЕСУ.

НАДЗВИЧАЙНА СЕСІЯ КОНҐЕСУ МАЄ ПОЛАГОДИТИ НАЙВАЖНІЙШІ СПРАВИ ВНУТРІШНЬОЇ І ЗАГРАНИЧНОЇ ПОЛІТИКИ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 4. цвітня. — Надзвичайна сесія 67-го Конґресу, яка зачинається в другий понеділок, 11. с. м., має богато пильних і важних справ до обговорення і полагодження.

Ся перша сесія Конґресу від 8 літ за республіканської адміністрації, передовсім займеться внутрішними домашніми справами, але також не мине і справ граничної політики.

Промислова кріза в Америці і занепад економічний в Европі є сьогодня найпершим питанием, яке вижидає заради. Длятого яко перші справи в Конґресі будуть видвигнуті: справа промислової реконструкції; справа зменьшення заробітних платень і перевозових цін; ревізія податків і тарифових законів.

З міжнародньої політики найважнійшими справами, які будуть видвигнуті, є справа приняття резолюції про проголощенне мирового стану між Злученими Державами і Німеччиною, а також справа міжнародньої інституції, яка би заступила теперішню Лігу Народів.

ФРАНЦІЯ НЕ ВПИРАЄТЬСЯ ПРИ ТІМ, АБИ АМЕРИКА ДАЛІ БУЛА У ВОЄННІМ СТАНІ З НІМЕЧЧИНОЮ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 4. цвітня. — Франція заявила через свого надзвичайного посла, Рене Вівіяні, що вже більше не буде противитись резолюції сенатора Накса з Пенсилвенії, яку він має наново внести в сенаті, щоби Конґрес ухвалив, що воєнний стан між Америкою і Німеччиною скінчений.

Вівіяні відбув довшу конференцію з сенатором Наксом, почім заявив, що не противиться його мировій резолюції, додаючи, що французький нарід досі поправді не розумів сеї резолюції.

Він заявив вкінці, що французьке правительство не буде наставати на тім, аби Америка вела таку політику, що продовжала би воєнний стан Америки й Німеччини.

„Найбільше значінне має для Франції — сказав він — прихильність американського народу".

НОТА ГЮЗА ДО АНҐЛІЇ ДОМАГАЄТЬСЯ ПРИЗНАННЯ ПРАВА АМЕРИКИ В СПРАВІ ЗДОБУТИХ КОЛЬОНІЙ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., цвітня. — Британське правительство має сього тижня одержати відповідь від державного секретаря Гюза на останню британську ноту в справі Мезопотамії.

В сій ноті, як запевняють, Гюз заявився за признаннем прав Злучених Держав, яко учасника війни і побіди у світовій війні, в справі розділу і мандатів над кольоніями, здобутими від Німеччини.

ГЮЗ ВИСЛАВ НОТУ ДО НІМЕЧЧИНИ ПРО СТАНОВИЩЕ АМЕРИКИ ДО СПРАВИ МИРА.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 4. цвітня. — Державний секретар Гюз вислав ноту до Німеччини, в якій повідомляє, що американське правительство стоїть при тім, що Німеччина мусить приняти одвічальність за війну і мусить заплатити воєнне відшкодованне аліянтам, згідно зі своєї економічною спроможностю. Ся нота вказує, що Америка не гадає цілком усунутись від европейських справ.

Ноту вислано до американського комішенера в Берліні, Лорінґа Дрессела з порученнем щоби вручив копії ноти німецькому правительству і аліянтським представникам в німецькій столиці.

ВІДПОВІДЬ АМЕРИКАНСЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА ФРАНЦУСЬКОМУ ПОСЛОВИ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 2. цвітня. — Французький надзвичайний посол до Америки, Рене Вівіяні, одержав сьогодня від американського правительства відповідь, як воно ставиться до його місії.

В тій відповіді сказано:

1. Німеччина мусить „признати одвічальність" за війну.

2. Вона мусить заплатити відшкодованне, згідно зі своєю економічною спроможностю.

3. Її спроможність до плачення мусить бути оцінена справедливо.

4. Довги аліянтів Америці остають надалі всилі, але американське правительство не буде вимушувати скорої і точної сплати.

СТРАЙК 15,000 БУДІВЛЯНИХ РОБІТНИКІВ В БОСТОНІ СКІНЧЕНИЙ.

БОСТОН, МЕСС., 4. цвітня. — Страйк 15.000 будівляних робітників, який там тривав від 19. січня с. р., скінчився дня 1. цвітня с. р.

В понеділок, 4. с. м. всі робітники вертають до праці.

За підставу угоди принято, що одна година праці має бути плачена по $1.

ЕКСПОРТ БАВОВНИ ДО НІМЕЧЧИНИ І БЕЛЬҐІЇ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 4. цвітня. — Члени Конґресу заявляють, що сьогодня відбудеться конференція з банкирами з полудневих стейтів у справі продажі Німеччині і Бельґії 1 міліона звоїв бавовни.

Сею справою займається нова експортова корпорація, зорґанізавана в Ню Орлінс.

ПЕНСИЛВЕНІЙСЬКА ЗЕЛІЗНИЧА КОМПАНІЯ ХОЧЕ ОБТЯТИ ПЛАТНІ РОБІТНИКАМ.

З Питсбурґа доносять, що дня 2. цвітня с. р. відбулась тут друга конференція між представниками Пенсилвенійської зелізничої компанії і її робітників над справою знижки платні робітників.

Представники компанії кажуть, що в 1915 році вона видавала з узисканого одного доляра лише 46½ цента на платні, а торік давала вже 71 центів. Длятого компанія хотіла би обтяти яких 20% теперішних платень робітників.

Серед робітників є спротив проти знижок платні.

В АМЕРИЦІ ПЮТЬ БІЛЬШЕ ШАМПАНСЬКОГО ВИНА НІЖ ДАВНІЙШЕ.

З Вашинґтону доносять, що в останньому році далеко більше спроваджено до Америки шампанського вина з Франції аніж попереднього року. В 1919 році спроваджено шампана за $1.158, а в 1920 році за $384,391.

Спроваджують його яко лічничі вино, бо тільки на таке власти дають дозвіл. Були заходи спроваджувати шампана яко літурґічне вино, але власти не дали дозволу.

ПІДВИШКА ПЕРЕВОЗОВИХ ЦІН НА КОРАБЛЯХ.

По скінченню війни настала була війна між корабельною спілкою „Френч Аатлетик" і французькою лінією з причини, що та лінія не хотіла приступити до спілки, спілка приймала тягарові посилки до Европи по дуже низких цінах. Одну тону перевожено за 2 доляри. Тепер та війна скінчилася, з користю для компаній корабельних, а зі шкодою для посилаючих товари до Европи.

Ціна за перевіз одної тони підвисшена тепер кілька разів. Наприклад за 1 тону рільничих знарядів платиться 8 долярів, а загальна ціна за перевіз одної тони товарів підвисшена з 4 на 16 долярів. Перевіз одної бочки нафти підвисшено з 75 центів на $2.25.

СЛАВНИЙ УЧЕНИЙ АЙНШТАЙН ПРИЇХАВ ДО АМЕРИКИ.

В суботу приїхав до Ню Йорку з Німеччини професор Алберт Айнштайн, славний з того, що відкрив теорію відношення між часом і простором.

Він є з роду Жид, а з політичного переконання сіоніст, приклонник відбудовання жидівської держави в Палестині.

Він приїхав до Америки, щоби разом з д-ром Хаімом Вайцманом, президентом Сіоністичної Орґанізації Світа, розвести аґітацію серед Жидів в Америці за складками на основанне жидівського (еврейського) університету в Єрусалимі, в Палестині.

Тисячні товпи Жидів їх витали, але вони не хотіли висідати з корабля в суботу днем, щоби не нарушити шабасу. Висіли аж по заході сонця.

УКРАЇНСЬКІ ЖИДИ ОРҐАНІЗУЮТЬ БАТАЛІОНИ САМООБОРОНИ.

Київські Жиди зорґанізували кілька баталіонів самооборони. Кождий баталіон складається з 200 до 500 людий. Де є такі баталіони самооборони, там нема погромів.

ПРОФЕСОР УБИВ ТОВАРИША І СЕБЕ.

В Сиракюз, Н. Й., дня 2. с. м. застрілив професор Голмс Беквид свого товариша професора Джана Германа Вортона.

Оба вони учили в колеґії бизнесової адміністрації в Сиракюз. Беквид був дуже нервово розстроєний, особливо в недавнім часі, коли дізнався, що з кінцем року має стратити заняттє.

ПОВСТАННЄ У ВЛАДИВОСТОЦІ.

Російські монархісти зробили недавно змову, щоби заняти місто Владивосток, над Тихим Океаном на Сибіри. Увійшовши в порозуміннє з ґенералом Каппелом, анти-большевицьким лідером на Сибіри, вони почали оружнє повстаннє проти теперішного правительства Владивостоку, котре править містом за згодою японських імперіялістів. Власти Владивостока довідалися про змову завчасу і приготовилися відповідно. До того, як повстанці почали битву на улицях міста, Японці зажадали від обох сторін перестати боротьбу. Вправді війска теперішного правительства без труду виперли повстанців, але Японці приказали розброїти не лише повстанців, але й оборонців міста, буцімто тому, що межи ними є богато готових пристати до повстанців. Пізнійше Японці згодилися віддати оруже, але Росіяни мусіли вперед згодитися, щоби Япан полагодив цілу справу, що він очевидно зробить після свого інтересу. Ґенерала Льохвіцкого та ще чотирох офіцерів, котрі проводили бунтом, арештовано, але зараз пущено на волю.

ПЕТЛЮРА ВИДАЄ ВІДОЗВУ ПРОТИ ПОГРОМІВ.

До нюйорського „Форверса" доносять з Берліна, що Петлюра видав проклямацію до українського населення, в котрій завзиває його, щоби воно охороняло українських Жидів перед погромами, щоби воно розстрілювало усіх погромщиків та що всі погромові банди мають бути суджені воєнним судом.

БІЙКА МЕЖИ ПОЛІЦІЄЮ ТА АЙРИШАМИ В АНҐЛІЇ.

Боротьба межи Айришами та анґлійською поліцією уже перенеслася до самої Анґлії. Дня 3. цвітня прийшло до боротьби межи ними в місті Манчестері. Хтось пробував підложити огонь під три великі готелі в місті та два маґазини. Поліція гналася за підозрілими людьми і зайшла до Ерскін Стріт Клаб, в котрім є богато Айришів. Коли поліція підійшла до дому сего клюбу, з дому привитали її вистріли з револьверів. Поліція лишила сторожів коло дому, а сама цофнулася, поки на місце не приїхала велика сила поліція. За чверть години 100 полісменів уже добувалося до дому. Але тут молодий мущина стояв в дверох та стрілами ранив одного полісмена. За те його другий полісмен положив трупом. По одно-годинній боротьбі поліція здобула дім і забрала з нього богато оружа, кілька камінних начинь, повних нафти, та других предметів, котрих, як каже поліція, уживано до підпалу готелів. Убито пізнано як Джана Морґана, молодого Айриша. Поліція арештувала 20 осіб. Підчас битви ранено легко 4 полісменів.

БУДІВЛЯНІ РОБІТНИКИ В ШИКАҐО ВІДКИНУЛИ ЧЕРЕЗ РЕФЕРЕНДУМ ЗНИЖКУ ПЛАТЕНЬ.

ШИКАҐО, ІЛЛ., 4. цвітня. — Рада будівельних промислових робітників, яка стоварищує 58,000 робітників, піддала під референдум пропозицію будівельвельних контракторів, щоби зменьшити заробітну платню.

Контрактори предкладали, щоби обтяти платню механіків з $1.25 за годину праці на $1.00, а звичайним робітникам з $1.00 на 70 центів.

Се предложенє в референдум відкинено.

АЙРИШСЬКА РОБІТНИЧА ПАРТІЯ ГОТОВИТЬСЯ НЕ ДО ЗГОДИ, А ДО ДОВГОЇ БОРОТЬБИ.

ДАБЛИН, (Ірляндія), 3. цвітня. —Показується, що послідні зусиля Анґлії до полагодження айришського питання через заведеннє автономії Ірляндії не вдоволяє Ірляндії.

Айришська Робітнича Партія видала відозву до населення Ірляндії, в котрій взивається населеннє, щоби приготовилося до довгої боротьби, котра буде тревати може рік, може два, за котрий то час народ Ірляндії повинен віддати все своє майно і всі свої здібности на службу народови.

ПОЛЯКИ МАЮТЬ СУДИТИ БАЛАХОВИЧА.

Польське воєнне міністерство постановило розслідити поступованнє Балаховича і евентуально передати його воєнному судови.

ЗАСУНУЛАСЯ ЗЕМЛЯ НА ПЯТЬ МИЛЬ ЗАВДОВШКИ.

З Неаполю, в Італії, доносять, що зливні дощі, котрі тревали кілька днів, спричинили засуненнє землі на просторі пяти миль. В наслідок засунення землі села Горнє і Фраті, коло міста Ферруціяно, в Калябрії (полудня Італія) зовсім знищені. Земля засувалася так поволи, що мешканці сіл могли усі утечи, але їх доми, дерева і виноградники пропали під землею.

КАРОЛІ ДІСТАВ ДОЗВІЛ ЖИТИ В СЕРБІЇ.

Ґраф Михайло Кароді, провідник угорської независимої партії, котрий свого часу правив Угорщиною, а від большевицького превороту перебував поза границями краю, був недавно прогнаний з Італії італійським урядом. Тепер доносять з Югославії, що сербський уряд дав йому дозвіл жити в Сербії. Він має поселитися в Дубровніку.

ВІЧЕ В НЮ ЙОРКУ, 20. МАРТА.

Сумно споминати, а годі мовчати,
Як большевики всі почали кричати
Що не треба віч нам на тее скликати,
Щоби бідних в краю тепер ратувати.
І одні гуліли, а другі ревіли,
Треті мов собаки знова скавуліли;
Не дадуть нікому вони говорити —
За образу Лейби готові забити;
Поганці останні, не мають сумління;
Вони продовжають всім бідним терпіння;
Кричать — репетують, шоб бідним не дати
Щоби в Галичину гріш не посилати,
Лиш щоби ті гроші дати їм на „Вісти"
Щоби вони, блазни, мали за що їсти.

Д. Бурбела.

Ню Йорк, Н. Й.

Зелізничі і транспортові робітники заявляються за майнерами.

ПОСТАНОВЛЯЮТЬ ПОМАГАТИ МАЙНЕРАМ, ХОЧБИ ТРЕБА СТРАЙКУВАТИ.

ЛОНДОН, 3. цвітня. — По всій Англії відбувалися нині збори юній зелізничих та транспортових (перевозових) робітників. На усіх робітники заявилися станути плече об плече зі страйкуючими майнерами, навіть хочби треба було вийти на страйк самим.

ВОДА ЗАЛИВАЄ МАЙНИ, СПРИЧИНЯЮЧІ ВЕЛИКІ ШКОДИ.

ЛОНДОН, 2. цвітня. — З усіх усюдів доносять про страшні шкоди, спричинені страйком робітників, працюючих при помпах. Так приміром в шістьох вуглевих копальнях округа Стрефодшер шкоду обчисляють уже на який міліон фунтів штерлінґів (коло 4 міліонів долярів).

Не менче грізне положенне по других округах, спеціяльно в Шотляндії. В декотрих округах добровольці позголошувалися до помп і стараються недопускати до затоплення майн. Все таки праця добровольців не помагає усюди: в одній майні в Полудневій Валії вода біжить у майну зі скоростю 15.000 ґальонів на годину.

СТРАЙКАРІ ПРИМУШУЮТЬ СКЕБІВ ПОКИДАТИ РОБОТУ.

В окрузі Файф страйкуючі робітники, в силі 2 тисяч, помашерували походом до майн та дали тим робітникам, що там працювали, пів години часу на полищенне роботи.

В місцевости Лочор властителі копальні просили страйкарів, щоби вони позволили їм отворити воздушні рури, щоби здержати наплив води на шість тижнів, але страйкарі не дозволили.

КАРЛО, ВИПРАВДУЮЧИ СЯ ХОРОБОЮ, НЕ ХОЧЕ ПОКИДАТИ УГОРЩИНИ.

ШТАЙНЕМАНҐЕР, Угорщина, 3. цвітня. — Бувший цісар Карло лежить хорий на бронхітіс. Будапештенські лікарі видали булетин, в котрім кажуть, що він має горячку, тяжкий кашель, не має апетиту і мусить лежати в ліжку.

ЛОНДОН, 3. цвітня. — Депеші з Відня доносять, що Карло заслаб через за велике напруженне підчас принять в епископській палаті Мікеша.

Поїзд, котрий має відвезти Карла до Швайцарії, стоїть готовий на полудневім двірци у Відни, готовий до виїзду кождої хвилі. Ним має поїхати трох антантських офіцерів та трох соціялістичних послів, але покищо ще нема жадної вістки, коли він має виїхати.

БОЯТЬСЯ, ЩО ХОРОБА КАРЛА „ДИПЛЬОМАТИЧНА".

ВІДЕНЬ, 3. цвітня. — Хоробу Карла уважають у Відни за дипльоматичну хоробу, хоч Карло просив аліянтських преставителів післати йому аліянтського лікаря.

Відкладанне виїзду з Штайнамангер викликує напруженне в Празі і Білгороді. Як кажуть, чеський та сербський уряди скоро пороблять кроки, щоби приспішити виїзд Карла з Угорщини.

КАРЛО НЕ ДУМАЄ ПОКИДАТИ УГОРЩИНИ.

ШТАЙНЕМАНҐЕР, Угорщина, 3. цвітня. — Ґазетярські кореспонденти, котрі приїхали сюди та говорили з людьми, що стоять близько Карла, кажуть, що серед оточення Карла панує переконанне, що Карло навіть не думає покидати Угорщину. Кажуть, що Карло так довго не думає покидати Угорщини, як довго проти нього не вишлють французького або анґлійського війска.

Ґазетярі мають враженне, що за Карлом стоїть вся угорська армія та що за його поворотом заявляється також місто Будапешт.

Тимчасом увесь двір Карла на своїм тимчасовім приміщенню в епископській палаті має вигляд веселого табору гарно вистроєних офіцерів. Серед дворян панує запал.

ПОЛЯКИ НЕГОДУЮТЬ НА СВІЙ УРЯД ЗА НЕВДАЧУ В СПРАВІ ГАЛИЧИНИ.

Західно Українська Аґенція подає слідуючу новинку, надруковану у віденській часописи „Дайтшес Фолькcблят" з дня 15-го марта 1921 року:

ПОЛЬЩА ТА СХІДНО-ГАЛИЦЬКЕ ПИТАННЄ.

КРАКІВ, 14. марта. — „Нова Реформа" критикує острими словами невдачну політику варшавського правительства супроти Східної Галичини та ганить його за невідповідне поведенне, котрого воно допустилося в той спосіб, що не перепустило до преси, польської та української, вістки про рішенне Ліґи Народів про державно-правнє становище Сх. Галичини.

(Тут „Нова Реформа" подає дослівно рішенне Ради Ліґи Народів, котре уже було подане в нашій часописи.)